

„Vanu vähemusi“ pole unustatud Generaldirektor Kjell Öbergi jutuajamine Välis-Eestile

Milliseid põhimõtteid rakendab sisserändajate amet Invandrarverket "vanade minoriteetide" suhtes. Kes Rootsis varjupaika leidis Teise maailmasõja lõpujärgus ja kelle hulka esmajoones võib lugeda balti päritoluga rahvusgruppe? Kas nende minoriteetide ühiskondlikud ja kultuurilised eneseavaldused kuuluvad ka Invandrarverketi tegevus- ja huvipiirkonda, või lahendab riiklik immigrandite amet ainult uute sisserändajate kohanemisprobleeme? Need ja rea teisi küsimusi esitas Välis-Eesti usutlusel Invandrarverketi sheffile, generaaldirektor Kjell Öbergile.

"Mitte palju aastaid tagasi kasutati ametlikus keeles mõistet "välismaalaste poliitika" ja "välismaalased" ning sellega ühenduses sageli eesmärgina "assimileerumist". Nüüd on toimunud terminoloogias semantilised nihkumised. "Välismaalaste komisjoni" asemel on uus vastav ametiasutus saanud "sisserändajate valituse" nimetuse, kasutatakse mõistet "sisserändaja" ja "assimileerumise" asemel "kohanemine". Kas need on ainult terminoloogilised muudatused, või on riigivõimul otsene tahe ametlikult aktsepteerida vähemusi ja nende eripära?"

Sellele küsimusele vastas generaaldirektor Öberg: "Ka praegu eksisteerivad mõisted "välismaalane" ja "välismaalaste seadus". Välismaalastele all mõeldakse sejuures neid välismaalasi, kes Rootsis külastavad ajutiselt. Sisserändajaks tuleb pidada aga muulsi, kes kavatsesid maale jääda pikemaks ajaks või on juba siin alalise asupaiga loonud ning omandanud Rootsi kodakondsuse. Neid kategooriaid on mitmeid ja Invandrarverket ei tõmba selles suhtes formalistlikke piire. Kui valitus rüpe aasta eest rakendas uurimis- ja teadusliku komisjoni välismaalaste küsimuses, siis oli instruksioon selle tegevuseks, et küsimusele ei tule läheneda dogmaatiliselt."

"Hiljuti esines üldvalimiste teel valitud Rootsi Eestlaste Esinduse peasekretär ettekandega ühel miinoritetsküsimuste arutamise koosolekul, kus ta väitis, et ametlikul pool valitseb endiselt shovinistlik hoiak, mis meeldi näeks vähemusgruppidele assimileerumist maa pärisrahva hulka. Millega seletada sellist väidet ühe "vana minoriteedi" esindaja poolt?"

"Kuna Invandrarverketil pole teada mingeid argumente, siis tuleb seda võtta lihtsalt retoorilise süüdistuse-na."

"Milline on Invandrarverketi hoiak n. n. "etabliititud minoriteetide" suhtes, kes on elanud Rootsis võibolla juba veerand sajandit ja kelle järgmine generatsioon on sündinud Rootsi pinnal. Kas invandrarverketil on huvi, et edasi elaksid nende rahvuskultuurilised eluvaldused ja kas on mõeldav, et näiteks nende muulaste teater, kirjandus ja ajakirjandus leiaks avalikkust toetust? Või ei kuulu need grupid enam asutuse tegevuspiirkonda, nagu näiteks kooliprobleemid, mis alluvad teistele instantsidele?"

"Invandrarverketi huvi nende gruppide vastu on kindlalt positiivne. Eestlased, lätlased, leedulased, itaallased ja osa soomlasi, kes pikemat aega on elanud siin maal, on end hästi sisse seadnud ja noored omandanud siin hariduse. Enamik noori on üles kasvanud kaksikeelseks, mis neile on suur eelis. Kaksikeelsusel pole ainult keele, vaid ka materjalne taust. Nende muulaste gruppidele mõeldakse kul-

tuurilised ühiskondlikud eluvaldused on tuttavalt paljudele sünnpärasele rootslastele neid on alati vaadeldud sünnpärase ja lugupidamisega. Invandrarverketi toetus selliseks tegevuseks ei saa aga esialgu olla suur, sest see oleb piiratud majanduslike võimalustest ja personali ressursidest, mis on väikesed. Peame esmajoones abistama neid sisserändajate grupe, kes on in-drodotseerimise järgus ja kelle kohanemisaskused on suured, kes ei oska veel keelt. Invandrarverketi eelvarve kohanemisektoris oli möödunud aastal ainult 1.350.000 krooni, tänanv on see 2,6 miljonit. Rohkem kui miljon sellest läheb "Invandrar-findingeni" väljaandmiseks erinevates keeltes. Vajadusi on palju, kuid kohanemisbüroo ametkond koosneb ainult küpütiäis inimestest. Meil on välja täötatud kava lähemaks viieks aastaks, kuid see on esialgu ainult kava, mis ootab veel kinnitamist. Loomulikult loodame, meie tegevusvõimalused avanevad pidevalt. Trend selleks on olemas. Esialgu peame aga piirduma kõige hädavajalikemate ülesannetega."

"Eestlaste poolelt on juba mõnda aega soovitud ruumi eestikeelse programmi saamiseks raadios sel eeskujul, nagu leiduvad soomekeelsed saatet raadios ja televisioonis. Kas oleks mõeldav, et Invandrarverket saaks kaasa aidata selliste saatete tekkimiseks?"

"Invandrarverket on teinud teatud esilisedes Sveriges Radiole keelekur-suste korraldamiseks massimeediumi kaudu. Sveriges Radio on iseseis-vev ettevõtte oma programmipoliitika."

"Kas arvate, et Invandrarverketi kontakt sisserändajate ja minoriteetidega on praegusel kujul küllaldane?"

"Teatud määral on meie kontakt automaatne, kuna meie asutused pidevalt lahendavad individuaalseid probleeme, mis ühenduses asumise-ga Rootsi. Peale selle toimub kohanemisabi mitmesugustes vormides, nagu näiteks informatsioon erinevate publikatsioonide kaudu ja keeleõpetus."

"Paljud neist, kes Rootsi tulnud poliitiliste põgenikena, nagu näiteks Balti päritoluga põgenikud, leiavad selle olevat kahetsemisväärse, et ka neid vaadeldakse sisserändajatena, mida nad alupäraselt ei ole. Sellega nagu kaoks päevakorrast nende põgenemise põhjus, mis nende seisukohast ei ole õiglane, kui kõiki loetakse sisserändajajaks."

"Poliitilisi põgenikke saabub siia pidevalt. Nende puhul teostame juurduse, milline on olnud asjaolise poliitiline tegevus päritolumaal. Kui keegi nõuab poliitilist asüüli, siis ei saa ta öelda, et ta poliitiliselt midagi ei tea."

Sisserändajate puhul me ei tunne huvi nende poliitilise maailmavaate

vastu. See on nende oma asi, leida siin poliitilisi kontakte. Oleme näiteks pöördunud poliitiliste parteide noorteühingute poole, et nad leiaksid kontakte ustulnukatega ja kergendaksid nende sisseelamist Rootsi poliitilise ellu vastavalt sisserändaja maailmavaatele. Huvi selle küsimuse vastu näib Rootsi poolel olevat suur. Minoriteetide küsimus on muutunud aktuaalseks ka väljaspool minoriteete endid."

"Kuidas peaksid olema minoriteetide organisatsioonid, et saavutada parimat kontakti Invandrarverketiga oma probleemide lahendamiseks. Kas näiteks nii, nagu soomlaste ühingud ja klubid on organiseeritud ühisesse keskkliitu või vastavate grupeide keelke teostatud üldvalimiste kaudu loodud tsentraalesindustesse?"

"See on täiesti minoriteetide oma asi. Kõik küsimused ei ole tsentraalsed. Paljudel juhtudel tuleb kohalike probleemide, näiteks tegevusruumide küsimusi, lahendada kommuni-ide kaudu."

"Invandrarverket on korduvalt saanud ajakirjanduses kriitika osaliseks. Kas tuleks järeldada, et verketi vahekorrad ajakirjandusega ei ole korras?"

"Ma ei leia selles midagi ebatõrvet, et üht riigiasutust ajakirjanduse kriitiseeritakse, välja arvatud juhul, kui see kriitika pole paikapida."

"Välis-Eesti tänab teid lahke ja orienteeriva informatsiooni eest. Võibolla on generaaldirektor Öbergil lisada midagi spetsiaalselt eesti lugejaskonnale."

"Loodan, et need minoriteetid, kes on tulnud siia pärast baltlasi, selles ulatuses, kui nad kavatsed Rootsi peatuma jääda, sama harmooniliselt kohaneksid siin ja saaksid kindla jalgealuse, nii et ka nemad muutuksid integreeritud osaks Rootsis."

Küsitaja oli VELLO PEKMÄE

Kõigile Stokholmi külastele ja päriselanikele

Eesti raamatute ja käsitööde keskus - saadaval eestikeelsed ja Eestit käsitlevad teosed, eesti heliplaadiid ja muud vajalikud eestipäraseid esemed.

VALIS-EESTI-EMP

Postiaadress: Box 2171, 103 14 Stockholm. Asukoht: Lilla Nygatan 8. (Lilla Nygatan ja Käkbrinkeni nurgal, 2 minuti tee T-peatusest Gama Stan. Telefonid 11 50 31 ja 11 08 08. Avatud äripäeviti 10-17, laupäeviti 10-13. 13.

A/S EESTI MAJA — kahekordne miljonär

Aktiasellises Eesti Maja juhatuses esindajad, esimees Voldemar Kask, asjaajaja-direktor Boris Görman ja juhatuseliige Albert Meerik kirjutasid teisipäeval, 23. juunil alla lepingule, mille kohaselt Regeringsgatan nr. 21 asuv kinnisvara, praegune Eesti Maja, müetakse Stockholmilinnale.

A/S Eesti Majale tasutakse linnavalituse poolt kinnisvara eest 2.300.000 krooni ja kaetakse võõrandamisega seoses olevad kulud. Lepingu sõlmimise lõpetatakse kohtulik menetlus A/S Eesti Maja ja Stockholmilinnavalituse vahel. Maja evakueerimine toimub septembris 1971.

Linnavalituse esindajad lootsid, et lepingu kinnitamine linnavalituskogus toimub enne 1. juulit, mille tõttu on lõenäoline, et ostusumma septembrikuus üle kantakse A/S Eesti Maja arvele.

A/S Eesti Maja on võtnud ülesandeks muretseda uued ruumid viiele organisatsioonile, kes ühivad ruume praeguses Eesti Majas. Need on Eesti Maja Klubi, Stockholmilinnavalituse Eesti Päevalt, Eesti Üliõpilaste Selts ja korporatsioon Ugala. Teised ühriilsed evakueeritakse otsevahekorras linnavalitusega. Kuni kinnisvara lammutamiseni jäävad eelnimetatud ühriilsed üüririnnad endiseks.

Stockholmilinnavalituse Eesti Maja osteti augustis 1958. aastal Grängesbergsbolagetilt hinnaga 800.000 krooni, kusjuures aktiasellisel oli tol momendil tegevuskapitali ainult 100.000 krooni. Vahepeal on aktiasukapital tõusnud, ulatudes praegu 400.000 kroonile.

Kinnisvaral lasunud võlgadest on 12 aastal jooksul tasutud ümmarguselt 500.000 krooni. Kattes ülejäänud võlasumma kr. 300.000, on A/S Eesti Maja üle Eesti Maja omandamiseks kapitali 2.000.000 krooni. Arvestades praegust krediiditurul olukorda, kas laenu saamine on raskestatud, on selle oluline tähtsus üle kinnisvara ostul.

Nüüd kus praeguse Eesti Maja suhtes on selgunud lõplik müügisumma ja evakueerimise tähtaeg, jätkab A/S Eesti Maja evaramate võimalustega see sobiva ostuobjektii leidmist. Maja asukohta valikul on muude tegurite kõrval oluline, et see asuks küllaldaselt tsentraalselt.

*

Sellele asjalikule kommunikale ei ole tarvis lisada palju sõnu, kuna resultaat ja külmad arvad ise kõnelevad. Kõik need, kes kuidagi kaasa aidanud Stockholmilinnavalitusele, võivad nüüd olla veendunud, et A/S Eesti Maja majanduslikka käekäiku on juhitud erakordse järjekindluse, osavuse ja asjatundlikkusega. Sümbolne võiks olla see, et lepingu allakirjutamine sündis just Võidupühal.

Iga kroon
eesti hoiukontos
teenib meid endid!

EESTI LAENU - HOIU ÜHISUS

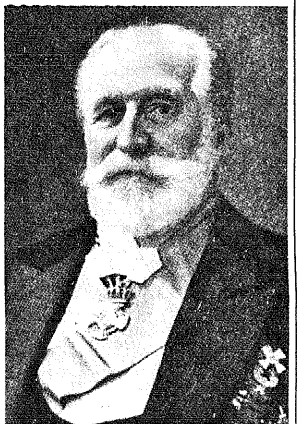
Box 16 318, 103 26 Stockholm

KIRURGIA AJALOOST EESTIS

Dr. Ilo Käbina ettekanne Eesti Arstide Seltsis
Stokholmis

Mõni aeg tagasi pidas dr. Ilo Käbina Eesti Arstide Seltsis Stockholmis ettekanne kirurgia ajaloost Eestis. Arvukad kuulajad leidsid ettekanne olevat ülimalt huvitava ka tänapäeva arstiteadlaste seisukohast. Dr. Käbina on teostanud kauaaegselt ja laialdaselt uurimusi Tartu ülikooli ajaloo ja eriti selle arstiteaduskonna tegevuses kohta j publitsereerinud tulemusi ajakirjanduses ja erialalistes ajakirjades. Välis-Eesti avaldas varem esimese osa dr. Käbina referaadist pealkirja all "Kui habemeajaja oli arst". Juuresolevalt ilmub kokkuvõtte kirurgia arengu hilisemast perioodist Eestis.

Christian Moier, kes tegutses Tartus kirurgia professorina aastatel 1814-36, oli see mees, keda õigusega võime pidada kirurgia loojaks Eestis. Ta oli sündinud Tallinnas, lõpetanud Tartu ülikooli arstiteaduskonna ja oli ka pikemat aega Tartu ülikooli rektor.

Prof. Ernst Bergmann, üks kuulsusi Tartust kirurgia alal.

Tema järglaseks kirurgia õppetooli sai Nikolai Pirogov Moskvast. Ta oli lõpetanud seal ülikooli arstiteaduskonna juba 17-aastasena. Pirogov lõpetas ka Tartus arstiteaduskonna ja pärast õppereisi Saksamaale ja Prantsusmaale valiti ta Tartu ülikooli kirurgia professoriks. Tartus avaldas Pirogov oma klassikalised tööd topograafilise anatoomia kohaldamisel kirurgias. Hiljem jäädvustas ta oma nime ortopeedilises kirurgias ja oma tegevusega Krimmi sõjas kujunes temast üks sõjakirurgia klassikuid. Pirogov oli esimesi, kes Euroopas a. 1847 kasutas eter-narkoosi. Aastal 1841 pöördus Pirogov Eestist tagasi Venemaale. Seal peetakse teda praegugi vene kõige aegade suurimaks arstiks. Oma väljajõppe aga sai ta Eesti kirurgia loojalt Moierilt. Kirurgilisi teadmisi on omandanud Tartus mitmed teisedki venelased ja Tartut pole asjata nimetatud Vene kirurgia hälliks. Pirogovi järglasena kutsuti Tartu kirurgia professoriks Saksamaalt Georg F. Adelmann, kes oli professoriks 1841-1871. Ta ühendas endas head diagnostikut, opereerijat ja pedagoogi. Tema õpilasi jätkus kirurgiaprofessoreiks mitmele ülikoolile, nii Reier Peterburi, Hübinetti Kieviises.

Ilmus

Valev Üibopuu
LADEMED

romaan, 292 lk.

Hind: köit. kr. 24.-
br. kr. 18.-

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIV,
Pakk 1, 220 03 Lund 3. pg. 43 37 71

Grube Harkovisse ja Shimanovski Helsingisse. Viimane konstrueeris juba üliõpilasena tema nime kandva

Prof. Werner Zoega v. Manteuffel noore arstina.

reseksioonisea ja oma doktoritöö kirjutas ta luude reseksioonist. Jäsemetekirurgia oligi möödunud sajandi kirurgia kardinaalne probleem. Oeldakse, et Shmanski oli esimene, kel õnnestus kirjutada ka plastilise kirurgia üldosa.

Adelmanni enda sulest ilmus kümmeaastane publikatsioon. Voodikohti haiglas suurendas ta 24-le, seal lamasiid aastast umbes 200 patsienti ja ambulatoorseid haigeid oli umbes 1.000. Suuremaid operatsioone teostati aastast 160 ümber.

Nendes aastatesse langeb üks olulisemaid sündmusi kirurgia ajaloos — eternarkoosi tarvituselevõtmine Bostonis oktoobris 1846. Järgmisel aastal hakati eetrit kasutama ka Tartus.

Kui Adelmann lõpuks Tartust lahkus ja Berliini elama asus, valiti tema järglaseks 1871 õpilane ja viimane Ernst Bergmann, kes oli sündinud Tšias ja korp. Livonia liige. A. 1860 lõpetas ta ülikooli ja sooritas õppereisiid muu hulgas Viini, Heidelbergi ja Berliini. Tema kuulsus muutus peagi rahvusvaheliseks ühenduses põhjapanevate töödega rasvemboliisist ja sepsisest.

Ta oli kontaktis oma eesti tuttavaga Peterburgis, dr. Karelliga ja viimase kui keisri ihuarsti mõjutusel määras Vene haridusministeerium Tartu iseseisva kirurgilise kliiniku asutamiseks 23.000 rubla, millele ülikool lisas 6.000. Uus kliinik avati 1875.

Ernst Bergmanni asepiiline mees töid tähendas põhimõtteliselt pöördelise tähtsusega sündmust haavaravi ja kirurgia ajaloos. Ta oli hiljem tegev professorina Würzburgis Saksamaal ja opereeris mitmeid pentaate Istanbulist kuni Madridini. 1906 sai Edinburgi audoktori tiitli.

Kui Pasteur Prantsusmaal avaldas esimesed põhjapanevad tööd mikroobidest ja Lister Inglismaal alustas bakterite hävitamist karboliga, luues seega meetodi, mida tuntakse antiseptika nime all, siis Bergmann professorina Tartus ja hiljem Berliinis viis oma ümber tekkinud koolkonnaga läbi antiseptikast veelgi tähtsama menetsult — septika, bakterite haavast eemalhoidmise, mis praegu on igale arstile endastmõistav.

Uue haavakliiniku voodite arv Tartus tõusis kahekordseks, suuremaid operatsioone teostati aastast umbes 200. Pärast Bergmanni lahkumist sai tema järglaseks Pärnust pärinev Ed. v. Wahl, kes samuti oli olnud Adelmanni õpilane. Kliiniliste haigete arv tema ajal oli 500, poliikliniliste arv 1.500 aastast.

Edvard von Wahl sai Tartus liikusõnnetusel surma. Tema järglaseks sai Danzigist pärit Wilhelm Koch,

kes töötas Tartus kuni 1906. aastani. Ta laiendas kliinikut veelgi ja muretsets sellele bakterioloogia laboratooriumi ja röntgenikabineti, võttes tarvitusele ka uusi operatiivseid meetodeid.

Tartu kirurg Werner Zoega von Manteuffel, pärit Virumaalt, oli kirurgia professor Tartus 1899-1918. Ta võttis esmakordselt tarvitusele kummikindad opereerimisel. Peale paljude uute operatiivsete võtete oli ta arvatavasti ka esimesi kirurge maailmas, kes on opereerinud inimese südant, kõrvaldades südamekambrri tagumisse seinaga peatuma jäänud revolvrüüli.

Vene keisririigis nimetati W. Zoega v. Manteuffel tsari au-iuharstiks. Eesti Vabariigis teenis ta sõjaväe kirurg-konsultandina sanitaar-kindralmajori aukraadis. Oli Vabaduse Rist 1/2 kavaler.

Nagu teada, langes Tartu ülikooli teaduslik tase 19. sajandi lõpul ohvrilek venestuslainele, mis kestis seal kuni Eesti Vabariigi loomiseni. Ka arstiteaduskonnas muudeti vene keel obligatoorseks õppekeeleks, professoore püüti täita venelastega ja õpetegevus poliitiseeriti. Paljud tuntud õppejõud lahkusid Tartust.

Aastatel 1802-1890 võrus Tartu arstiteaduskonnast tulevasti meditsiini professorid Tartule endale 28, Lääne-Euroopa ülikoolidele 15 ja mitmesugustele Vene ülikoolidele 52.

Tartu ülikooli pika ajalooga võrreldes suhteliselt lühikesel, 20-aastaselt iseseisvuse perioodil jõuti kiiresti tasemele, kus võidi jätkata arstiteaduskonna kõrgeid traditsioone. Ülikooli taasavamisel 1919 tõestati arstiteaduskonna õppetoolide arv üheksateistkümmelt kaheksenne kolmele. Kui aastal 1912 ülikooli kliinikus ravitute üldarv oli 3715, siis a. 1928 vastav arv oli 9599.

Eesti Vabariigi Tartu ülikool avati 1. detsembril 1919. Eriti arstiteaduskonnal tuli üle võtta pärand, mille rahvusvaheline kuulsus kohustas. Haavakliinikuid oli ülikoolil nüüd kaks — I kirurgiakliinik Toomemäel ja II kirurgiakliinik (endine hospitaalkliinik) linna serval Maarjamõisas. Toomemäe kliiniku shefikis sai Zoega von Manteuffel endine õpilane prof. Konstantin Konik, kes asus kiiresti kliinikut moderniseerima, m. s. röntgeni ja helioteraapia

Prof. Ulrich Karell, iseseisvusaegse põlvkonna esindaja kuulsate kirurgide reas.

alal. Prof. Koniku järglaseks samas kliinikus valiti 1931. a. moocsa väljajõppe ja suurte võimetega kirurg U. Karell. Tema järele tuli 1938. a. kliiniku juhatajaks prof. A. Linkberg, kes muide sama aastal sooritas seal oma esimese südameoperatsiooni — pericardiolüüsi ja pericardiectomia.

Kui voodikohtade arv I kirurgilises kliinikus oli alul veel ikka 86,

REDERIAKTIEBOLAGEN
RAGNE & OSTENIA
VÄSTERVIK

Linje- & tanktonnage

Tel. 130 30 växel
Telex 39 26

Tel.-adr.:
Ragne VÄSTERVIK

● Eesti Mängukoolis Göteborgis oli möödunud tegevusperioodil 63 õpilast 3-7 aasta vanuses. Kool käis koos 35 korda, kolm tundi korraga. Mängukavas olid emakeele õpetus, laul ja mängud, joonistamine ja käsitöö. Peeti silmas ka eesti rahvuslike tähtpäevade tähistamist. Mängujuhtideks olid Ille Palm, Evi Lepik, Aili Aasa ja Eha Lilleberg, kusjuures üldjuhiks oli vana koolitegelane Jakob Aljas.

siis kolmekümnendal aastal tõesteti see 120-le. Samal ajal laiendati operatsioonituba, kus hakati lõikama kahel laul kuus päeva nädalas. Akuutseid juhte opereeriti loomulikult ka pühapäeviti ja õeseti. Kuid kliinik ei vastanud ikkagi enam ajanõuetele ja nii otsustas ülikooli valitus a. 1939 ehitada vana ajaloolise haavakliiniku kohale uut moodust 450 voodikohaga kirurgilist kliinikut. Arhitekt Sultsoni poolt esitatud projekt kinnitati ja kahest ehitustapist pidi esimene algama aastal 1940, milleks Tartu Pikalaenu Pangast oli varutud 250.000 krooni. Momendil, kui ehitus pidi algama, tabasid aga Eestit hästi teadaolevad traagilised sündmused ja seda kliinikut pole ehitatud tänapäevani.

Marjamõisas asuva II kirurgilise kliiniku esimeseks juhatajaks oli alates 1920 prof. R. Wanach. 1931 tuli tema järglaseks prof. Konik ja viimase surma järel prof. Ulrich Karell.

Eesti Vabariigi Tartu ülikooli kirurgia pole võibolla rikanatanud maailma arstiteaduse ajalugu samal määral, kui mõnel varasemal perioodil. Kuid teenides maa elanikkonna huvisid kaugel laiemal alusel kui kunagi varem, seisis ta samal ajal kõrgel ja laimatul rahvusvahelisel tasemel.

Nagu igalpool mujal, nii eraldusid ka Tartus möödunud sajandi üldkirurgiast spetsiaalharud — naiste ja silmakliinik. Ortopeediline, samuti neurokirurgia loodi Eesti Vabariigi ajal. Viimane eriala hakkas arenema Tartus juba kahekümne-aastase alguses neurokirurgia ühe esimese pioneeri, prof. L. Puusepa juhtimisel. Vähemalt see on peatükk, mis on jätunud teatavaid jälgi rahvusvahelise arstiteaduse ajaloo ulatuses.

Võime öelda, et kuningas Gustav II Adolfi otsus Tartus ülikooli asutada kujunes tõeliseks õnnistuseks mitte ainult meie rahvale, vaid ka rahvusvahelisele teadusele.

TULEMAS UUS ROMAAN HELMI MÄELOLT

Eesti Kirjanike Kooperatiivi järgmiseks raamatuks pärast Arvo Mägi romaani "Risti riik" on Helmi Mäelo "Teised tuled", milline ilmub sügishooaja alguseks lõpul. Helmi Mäelo uus teos on romaan ning kuulub samasse tsükklisse, mis ta suurt tähelepanu leidnud "Oma veri", "Võõras veri" ja "Keerdsõlmed". Sündmustik uues teoses toimub sõjatagala Eestis Teise maailmasõja ajal, esitades aega, olusid ja inimesi sellel perioodil, mis võrdlemiseks vähe meie kirjanduses käsitlemist leidnud. Peategelaseks on meheks sirgunud noorperemees Rein, kes põgeneb küüditusvagnist Peipsi taga ja tuleb tagasi kodumaale. Ta leiab oma nooruse armastuse, kuid sõjasündmuste saatusliku arengu tõttu siirdub ta Scome, kust oma korda teekond viib Rootsi.

● Stockholmi EELK koguduses kinniteeriti esimesel nelipühaj järgmised leerinõured: Jaan Tomas Albo, Anne Ignats, Urve Ignats, Anne Ital, Rait Joandi, Mai Jüris, Raul Keskküla, Maria Kiisk, Rein Kiiska-las, Hendrik Olov Kolga, Merike Kook, Reet Kook, Haide Laher, Ando Eeri Mast, Ann Ruigeks, Lena Poolma, Annika Kai Nõuts, Anne Mari Siim, Jaak Mart Tamm.

Välis - Eesti

Ansvarig utgivare:
Professor Per Wieselgren

I redaktionen:

Minister H. Laretei, överte V. Vaarsen,
redaktör V. Pekomäe

Ekonomichesk: Lembit Kriisa
Adress: Lilla Nygatan 8,
103 14 Stockholm 2, Box 2171.

Postgiro 50 27 55
Bankgiro 72-1805
Eestisk Tidningsförlag
Tel. 08/11 59 31

Prenumerationspriser:

Helår kr. 25.-
Halvår kr. 13.-

Annonspriser:

Första sidan kr. 2.- mm/sp
Övriga sidor kr. 1.50 mm/sp
Begär sörskild pristista

Stockholm 1970
Linköln Bloms Boktryckeri AB,

Võidupüha pubul tervitame kaaseestlasi ja ärisöpru:

Riksbys-Tryck AB

Trädgårdsgatan 20
Box 320 Tel. 29 48 14
172 03 Sundbyberg 3

... ja soovime kaunist
suvepuhkust

A. Toominga leivatööstus

Insenerifirma
ERICH KALJOT
Esplanaden 10
Sundbyberg

MERCA AB

TEKNOPLAST AB

AB LEVEPLAST

„Individaalsed liitlased”

Enne ärasõitu Põhja-Ameerikasse viis õigusteadlane ja publitsist Jüri Poska lõpule "Eesti-Estland-Estonia läbi aegade" ingliskeelse versiooni käsikirja. Seega on teose tekstiosa pärast kolm aastat kestnud eeltööd täielikult valmis ja raamat võib trükkida minna.

"Leian, et see on täielikult õige meetod, kasutada mehaanilise tööke asemel erinevate keelepiirkondade jaoks erinevaid materjale. Üksik-ajad, mis on huvitavad ja tähtsad eesti lugejale, ei tarvitse omada sama erikaalu ja venovat külgetõmbejõudu skandinaavia või anglosaksi lugeja juures", ütles Jüri Poska enne ärareisi. "Olen jälginud Vello Pekomäe kirjutatud eesti algversiooni ainult üldjoontes ja aktuaalse ajaloo kirjutamisel loobunud isegi kronoloogilisest järjekorrast. Anglosaksi keelkonna lugejale on tähtis, mida ütlesid presidendid Hoover ja Truman Eesti küsimustes ja et Kennedy viibis Tallinnas sel ajal, kui N. Liit Eesti okupeeris.

Eestlased on reserveeritud Eleanor Roosvelti suhtes, kuid tegelikult kuulub temale suur au võitluses pagulaste õiguste eest UNO-s. Sumner Wellesi osa Balti riikide okupeerimise mitterunnustamises on USA poliitikas kehtiv tänapäevani. Tema idee vabade valimiste korral-

damiseks Balti riikides rahvusvahelise kontrolli all ja piiramatut võimalust nendele, kes soovivad sealt lahkuda, on nii hästi formuleeritud, et me ise poleks vist suutnud seda paremini teha.

Nürnbergi protsessi süüdistusaktile alla kirjutades lisasid nii USA kui Inglismaa reservatsioonid, et süüdistus sõjakuritegude Balti riikides ei tähenda N. Liidu okupatsiooni tunnustamist. Ka Briti välisminister Ernest Bevin on kindlalt seisnud põgenike õiguste eest ja kuigi ta kuulus labourisse, nägi ta ette, et Venemaa isu Euroopa maade suhtes niipea ei lõpe.

Aastal 1950 avaldasid venelased protesti, et üks USA lennuk oli rikkunud N. Liidu piiri Balti ruumis. Ameeriklased vastasid sellele, et nad ei pea Balti riike Venemaa osaks.

Eripeatikk leidub käsikirjas Balti riikide kulla küsimuses. Sel puhul oli põhjust meelde tuletada, et kui 1939 Balti riikide poolt avaldati soovi kullavarude viimiseks Inglismaalt kaugemale, siis inglased vastasid, et selleks pole põhjust, kuna on igaveseks garanteeritud, et iga kullakang jääb deponeerija omaks. Nad isegi loobusid depositsiooni taast.

Sovjeti riigipank tegi juba 1940 katset Balti riikide kuldade kätte saada, väites, et nad on selle kulla Balti riigipankadelt "ära ostnud". Paistab, et nüüd, kus Moskva need varandused kätte sai, inglise ko-

Stockholms Plast
Industri
Edgar Pank
Dahlhemsvägen 28
Huddinge
Tel. 757 94 40

Firma
Bernhard Ingel
Tel. 08/88 42 67

Köösner
Peeter Haldna
Pälsateljé
Malmskillnads-
gatan 41
Stockholm
Tel. 20 19 64

danike nõudmised N. Liidu vastu ei ulatunud täie väärtuseni, vaid Inglismaa andis balti kulla arvel venelastele veel 500.000 naela eest kaupu pealekauba.

Ainus valguskiir selles mustas äris on Sir Tufton Bramichi jõulised püüded inglise parlamendis kulla omastamist takistada.

Palju selliseid momente on langes unustuse hõlma. Sellise põhitõe ülesandeks on neid aktualisee-

Jüri Poska

rida ja alles hoida pikkadeks aegadeks. Kui president Truman Kongressi ees nõudis dipiidele sisse-rännuvõimalusi USA-sse, nimetas ta neid Ameerika Ühendriikide "individaalseiks liitlasteks". Teatavasti see seisukoht aksepteeriti. Kui olen kirjutanud eripeatüki usulisest tagakiusamisest N. Liidus, siis informeeritakse selle kaudu suurt arvu "individaalseid liitlasi" kristlikus maailmas.

Teose põhiidee – jutustada Eesti ajaloost ja saatusest uutele generatsioonidele, ka siis kui nad eesti keelt küllaldaselt ei oska – ka inglise ja rootsi keeles, on minu arvates täiesti õige. Peale selle tahakse teose materjal sel viisil kättesaadavaks kogu Skandinaavia ja anglosaksi keelepiirkonnale. Esimese veerandi inglise versioonist on kirjutanud USA sõjaväekapten Imre Lipping. Komandeerituna teenistus-ülesannetesse Vietnamis sõjas, pidi ta oma töö katkestama. Oli inspireeriv seda ülesannet jätkata.

"Eesti-Estland-Estonia läbi aegade" ilmub veel käesoleval aastal. Teos on suures formaadis, ulatusel

Ingeniörsfirma

K. JANSEN

Automatik-Industrielektriska AB
Elektravägen 5 Tel. 18 83 95
Stockholm 42

AB KANGROVERKEN

Eket

KANGRO INDUSTRI AB

Östersund

Nordiska TO-LU

W. Krüppelman

Toodab fosfaadivabu pesemis- ja puhastusvahendeid

Sofielundsgatan 5 Tel. 018/14 21 90
UPPSALA

Aktiebolaget

A. MIKKOV

Stockholm

VÄLIS-EESTI

Estniskt Tidningsförlag

Fototehnikas pole niipea revolutsiooni oodata

"Kuigi katsetakse mitmesuguste uute ideedega, ei ole fototehnikas lähema kümne-paarikümne aasta jooksul revolutsiooni ette näha," ütles dir. Erik Oja, tuntud fotofirma Oja-Foto omanik. "Elektrooniline automaatkaamera ei tõrju välja tõelist fotohuvilist. Elektroonilised avajad, mis määravad säritusaja, on külm tehnika. Fotohuviline soovib ise oma kaamera ja selle lisavahenditega tulemusi saa-

vutada. Fotoäride kogemused on näidanud, et viimaste aastatel on tõusnud just hinnalisemate ja kvaliteetsemate kaamerate ja aparaatide müük."

Kas on karta, et fototehnilised eriarid kord üldse kaovad. Nüüd on ju odavaid kaameraid müüa suurtes kaubamajades ja mujal. Kas nende odavate kaamerate kvaliteet on paranenud, võrreldes "kastidega", mis olid müügil paarkümmend aastat tagasi?

"Igaüks, kes võtnud oma elu esimese filmi, leiab et pildid tulid päris kenad. Kuid ei kesta kaua, kui pildistaja nõudmised kasvavad. Tal saab selgeks, et parema foto eelduseks on parem kaameravarustus. Seda leiab ta spetsiaalriist, samuti asjatundlikku teenindamist. Suurkaubamajad ja postiorderi firmad võivad küll hulgaliselt müüa Instamaticu taolisi kaameraid, mida fotoärid müüvad võibolla mõne üksiku. Kuid nende kaamerate kasutamise võimalused on ja jäävad üsna algetesteks. Varsti soovitakse midagi paremat.

Minu kogemused on näidanud, et me praegu müüme umbes neli kor-

(järg lk. 4)

lgi kolmsada lehekülge. Peale tekstiosa kolmes keeles sisaldab see eeskujulikku pildimaterjali kriitpaberil. Raamat antakse välja mitmes luksusköite versioonis.

VÄLIS-EESTI

Box 2171, 103 14 Stockholm, Sweden.

Olen huvitatud teosest "Eesti-Estland-Estonia läbi aegade". Soovin selle kohta lähemat informatsiooni.

Nimi:

Address:

Mälestus- ja kinkeesemed

- Küalisraamat, nahk, Pikk Hermani motiiv kullas kr. 38,-, \$ 8.-
- Fotoalbum 22x24 cm, nahk, Pikk Herman kullas kr. 36,-, \$ 7.50.
- Fotoalbum 28x30 cm, pruun krobeline nahk, Pikk Hermani motiiv kullas kr. 52,-, \$ 11.-
- Fotoalbum 28x40 cm, vaasikanahk, kõrgvoolis rahvatantsu paar/Vilking laev kr. 200,-, \$ 42.-
- Manseti nõõbid, kandiline, must ääres, eesti vapiga kr. 48.-
- Manseti nõõbid, ovaalne, eesti vapiga kr. 35.-
- Võtmehoidja, valgest metallist, suure eesti vapiga kr. 18,-, \$ 4.-
- Rinnanõel eesti vapiga, kullat/hõbet. kr. 12.-
- Rinnanõel suure eesti vapiga kr. 15.-
- Berlokki eesti vapiga, kuld kr. 42,-, \$ 9.-
- Berlokki eesti vapiga, hõbe kr. 15.-
- Hõbesõrmus eesti vapiga (lõsada Ø) kr. 35.-, \$ 7.50.
- Kuldsõrmus, tammepärg, eesti vapiga kr. 200,-, \$ 42.-
- Setukett, hõbe 65 cm kr. 165,-, \$ 34.-
- Setukett, käevõru kr. 62,-, \$ 13.-
- Viiking sõlg, hõbe kr. 45,-, \$ 9.50.
- Viiking sõlg, väiksem kr. 33,-, \$ 7.-
- Rühnu sõlg kr. 35,-, \$ 7.50.
- Paberinuga, hõbe, vapiga kr. 35,-, \$ 7.50.
- Pikk Herman, varras lipuga kr. 47.50, \$ 8.-
- Viiking, varras lipuga kr. 47.50, \$ 8.-
- Tikutoos, suur graveeritud eesti linnade vappidega kr. 35,-, \$ 7.50.
- Tikutoos väike, graveeritud eesti linnade vappidega kr. 19,-, \$ 4.-
- Härrade nahk rahataskud, eesti motiividega kr. 50,-, \$ 10.50.
- Silvia Leitu rahvariide kaardid I, 6 tk kr. 15,-, \$ 3.50.
- Silvia Leitu rahvariide kaardid II, 6 tk kr. 15,-, \$ 3.50.
- Eesti lipp laualipule 12x18 cm kr. 10,-, \$ 2.25.
- Eesti lipp laualipule 15x24 cm kr. 12,-, \$ 2.50.
- Eesti lipp villadele, perlon-villane 1.00 m x 1.50 kr. 95,-, \$ 20.-
- Eesti lipp villadele, perlon-villane 1.20 m x 1.80 kr. 110,-, \$ 22.50.
- Eesti lipp villadele, perlon-villane 1.50 m x 2.00 kr. 130,-, \$ 26.50.
- Eesti vimpel villadele, 45x25 cm, 80 cm kolmnurkne sisse-õige eest kr. 60,-, \$ 12.50.
- Eesti vimpel jalgrattale kr. 10,-, \$ 2.50.
- Eesti lint 10 mm lai, m. kr. 4.50, \$ 1.-
- Sama 20 mm lai 5,-, \$ 1.25.
- Sama 30 mm lai kr. 5.50, \$ 1.50.

Eesti raamatute ja käsitööde keskus - saadaval kõik eestikeelsed ja eestit käsitlevad teosed, eesti heliplaadid ja muud vajalikud eestipärase esemed.

Tellimised saata:

VÄLIS-EESTI
Box 2171, 103 14 Stockholm

Nimi:

Aadress:

● Eesti Kultuuri Koondis Stockholmis pidas juunikuul algul viimase juhatuskoosoleku enne suvepuhkusi. Kinnitati presidiumi otsus ja määrati Koondise peasekretäriks Elmar Pettai, kelle ülesandeks jääb Kultuuri Koondise büroo jooksva töö juhtimine koostöös esimehe ja teiste organitega. Määrati kindlaks sügise tegevuskava, mis sisaldab rea kunstinäituse korraldamisi, juubel- ja kirjandusõhtuid. Määrati mõningaid teostusi ja ülikooli kantseri- ametile esitati nõue, et eesti keel omaks eksamiaine staatuse ülikooli- de õppekavas.

Vahendame pakkide saatmist Eestisse

Nõudke meie uut hinnakirja.

VÄLIS-EESTI-EMP
Box 2171, 103 14 Stockholm

Ilmus

Heinrich Laretei

SAATUSE

MÄNGUKANNIKS

Hind köit kr. 24,-, br. kr. 18,-

EESTI KIRJANIKE

KOOPERATIIV,

Fack 1, 220 03

Lund 3. Pg 43 37 71

Fototehnika...

(algus lk. 3)

d rohkem kaameraid 600-1000 krooni klassis, kui nelj aastal tagasi, siis kui müümise palju 300-krooni klassis. Nii on ka filmikaameratega, müüme tunduvalt rohkem 500-1000 krooni klassis kui odavamaid. Publiku nõuded on tunduvalt kasvanud. Soovitakse järjest paremat varustust, koos võimetega kasvab ka ambitsioon.

"Kuidas on suhteline hinnatase. Aastaid tagasi te müüsite mõningaid kaameramärke tunduvalt odavamalt kui teised ärid? On see ka praegu nii?"

"Hinnad on muutunud ühtlasemaks, vähemalt Stockholmi südalinnas fotoreid. Pakkumine on vabrikute poolt on ületanud nõudmise ja ainult mõningate täpsike märke puhul on levereerimiseks ooteaeg. Eestlased on üldiselt väga "hinnateadlikud" kunded ja kahju on, kui mõni kaasmaalane tuleb ärisse, et ei saa enam teha korralikku "eesti rabati". Väiksemal hinnalendusel on muidugi võimalikud ka nüüd." Millise osatähtsuse moodustab Jaapani tootmisel praegusel fototurul?"

"Määrava osa Jaapani kaamerate kvaliteet on kõrge. võrreldes hinnaga. Vanadest markidest on jäänud püsima vaid Leica. Kodumaa päevist nii kuulus Zeiss aga on läinud tagasi ja paljud nooremad ei tunnegi seda marki. Huvitaval kombel on aga nii filmi- kui pildiprojektorite alal turul valitsevad Euroopa tehaste tooted."

Filmide hinnad on läinud tunduvalt odavamaks?

Konkurent on tugev ja värsket filmi müüakse peaaegu sisseostu hinnaga. Need, kes vedavad puhkuse välismaal, on muidugi märganud, et filmimaterjal pole kusagil nii odav kui Rootsis. Seda teavad ka paljud välismaa turistid, kes tulevad siia, mis tõstab läbikäiku. Tagasi on läinud Rootsi külastavate soomlaste ostud kaamerate ja kiikrite alal, kuigi need veel praegugi on Rootsis umbes kümme protsenti odavamad kui Soomes. Varem oli hinnavahe kolm korda suurem." Kui suur on teie ettevõtte aastane läbikäik?

"Umbes neil miljonit krooni. See tähendab, et keskmine päevakassa peab olema umbes 12.000, kuna kuld paigade alal on eriti tunduval. Fotoäri personal peab ju omama vajalikku asjatundmist, kuna fotohuviline publik on ise väga asjatundlik. Läbikäik on olenev nii hooajalistest kui ilmastikutest faktoritest. Aasta kõige kehvedad kuud on november ja veebruar, see on ette teada. Selline hiineline ja halva ilmastikuga kevad nagu tänavu, mis ei soodusta fotoharrastust, toob kaasa muidugi tagasilöögi. Selles mõttes on fototäri pidamine võrdeldav hotellipidamisega - kui mõni aeg osa vooedid jääb tühjaks, siis ei aita see, et hooajal toad välja üüritud on - kahju jääb kahjuks."

Ja kui vana on teie firma? "Sügisel saab kaksteist aastat." Erik Oja alustas oma fototäri umbes 8.000-kroonise kapitaliga. Hõrgetori tsentrumis vahetas ta esialgsed äriruumid uute ja avaramate vastu. Tal oli vahepeal koguni kolm äri Stockholmis südalinnas. Üks nendest on müüdnud, kuna äriilme selles rajoonis muutus ja vähendas tasuvust. Seevastu on aga lähimüük pidevalt tõusmas Sergeltoorgeti peaa-

Pühapä. 25. okt. Ajakirja "Trinu" koostööbimine Eesti Majas. Pühapä. 1. nov. Raamatukuu kirjandusõhtu Eesti Majas. Laupä. 7. nov. Toomas Lehese kunstinäituse avamine Eesti Majas. Laupä. 7. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 8. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 13. nov. Noorte/htu "Margareta" kooli pidusaalis. Laupä. 14. nov. Arnold Erese kunstinäituse avamine Eesti Majas.

Pühapä. 25. okt. Ajakirja "Trinu" koostööbimine Eesti Majas. Pühapä. 1. nov. Raamatukuu kirjandusõhtu Eesti Majas. Laupä. 7. nov. Toomas Lehese kunstinäituse avamine Eesti Majas. Laupä. 7. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 8. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 13. nov. Noorte/htu "Margareta" kooli pidusaalis. Laupä. 14. nov. Arnold Erese kunstinäituse avamine Eesti Majas.

Pühapä. 25. okt. Ajakirja "Trinu" koostööbimine Eesti Majas. Pühapä. 1. nov. Raamatukuu kirjandusõhtu Eesti Majas. Laupä. 7. nov. Toomas Lehese kunstinäituse avamine Eesti Majas. Laupä. 7. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 8. nov. "Pinna Studio" teatritendus Sõdra Teatris. Pühapä. 13. nov. Noorte/htu "Margareta" kooli pidusaalis. Laupä. 14. nov. Arnold Erese kunstinäituse avamine Eesti Majas.

Kirjanduse väärtteoseid

Põhiteose Eesti saatusest, iseseisvusest kuni teise Vene okupatsiooni

Fr. Tuglas: Väike Ilmarin, kr. 1:50, \$ 4:-

Fr. Tuglas: Kogutud novellid I, kr. 15:30, \$ 3:60.

A. Kitzberg: Ühe vana "tuuletallaja" noorpõlve mälestused, kr. 17:50, \$ 4:-

K. A. Hindrey: Kogutud novellid I, kr. 17:50, \$ 4:-

Jaani Oks: Kogutud teosed, kr. 38:50, \$ 8:-

Jaani Oks: Teosed, kr. 25:-, \$ 5:-

Henrik Visnapuu: Kogutud luuletused, kahes köites, hind vastavalt köitele kr. 80:-, \$ 18:- ja kr. 100:-, \$ 22:-

Marie Under: Südamik, 100 luuletust 1917-1957 kr. 25:-, \$ 5:25, signeeritud kr. 30:- ja \$ 7:-

Betti Alver: Luuletused ja poeemid, kr. 17:50, \$ 3:50.

Heiti Talvik: Kogutud luuletused, kr. 13:-, \$ 2:75.

A. Adson: Värsivakk, luulevalimik, kr. 19:50, \$ 4:25.

Henrik Adamson: Kogutud luuletused, kr. 27:50, \$ 6:-

Uku Maasing: Neemed vihmade lahte, kr. 17:50, \$ 3:5.

Eduard Laaman: Eesti iseseisvuse sünd, kalingurkõites 150:-, \$ 32:-, nahkseljaga köites 175:-, \$ 37:-, üleni nahkköite kr. 215:-, \$ 45:-

Ants Piip: Tormine aasta, kr. 40:-, \$ 8:-

Artur Adson: Teatriramat, kr. 33:50, \$ 7:-

Koguteos Jaan Tõnisson, kr. 32:50, \$ 7:-

August Rei: Mälestusi tormiselt teelt, kr. 28:50, \$ 6:50.

Ants Oras: Laiemasse ringi, kr. 28:50, \$ 6:50.

B. Russov: Liivimaa kroonika, 28:50, \$ 6:-

Henriku Liivimaa kroonika, kr. 28:50, \$ 6:-

Boris Pasternak: Doktor Zhivago, kr. 29:50, \$ 6:50.

Väino Linna: Siin Põhjatähe all, I ja II ä kr. 28:50, \$ 6:-

Tuuli Reijonen-Uibopuu: Kes on süüdi?, kr. 19:50, \$ 4:50.

Aleksis Kivi: Seitse venda, kr. 17:50, \$ 4:-

E. A. Poe: Enneaegne matmine ja teisi jutustusi, kr. 16:50, \$ 3:50.

Ants Oras: Acht estnische Dichter, kr. 27:50, \$ 6:-

Estonian Poetry and Language, kr. 40:-, \$ 8:-

Arved Virilaid: Gravar utan kors, kr. 24:50, \$ 5:-

Ilmar Talve: Huset i snön, kr. 19:50, \$ 4:-

Marie Under: Vigilia, rootsikeelne luulevalimik, kr. 16:50, \$ 3:50.

ANDRUS SAARESTE:

Eesti keele mõisteline sõnaraamat, 22 vihku, vihu hind kr. 20:-, \$ 4.50. Neljas köites kr. 600:-, \$ 125:-

Karin Saarsen: Ühest õnnelikust õnnetust armastusest. Kolmas kogu luuletusi: Kr. 16:-, \$ 3.50.

Karin Saarsen: Vallutajad, novelle kr. 23:-, \$ 5:50.

Marie Under: Taevaminek, ballaad. Silvia Leitu illustratsiooni- dega. Kr. 12:-, \$ 2:50.

Marie Under: Himlafärd, Silvia Leitu illust. kr. 12:-, \$ 2:50.

Jüri Poska: Anteckningar kring den politiske flyktingens person- alstatus. Föred av prof. Åke Malmström kr. 15:-, \$ 3:50.

Jüri Poska: The Martyrdom of Bishop Platon kr. 20:-, \$ 4:50.

Kindral A. Traksmaa: Eesti Vabadussõda kr. 25:-, \$ 5:50.

L. Lumiste: Kaunis Eesti, rikka likult illustreeritud kr. 25:-, \$ 5:50.

E. Lender: Minu lastele, mälestusi, kr. 26:-, \$ 5:60.

M. Raud: Eesti kool aegade voolus I, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Eesti kool aegade voolus II, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Alasi ja vasarate vahel, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Eesti perekond aegade voolus, kr. 19:50, \$ 4:-

V. Nairis: Uus Eesti laulik, kr. 19:50, \$ 4:-

J. Kuuks: Minu lauluvara II nootidega, kr. 17:50, \$ 3:50.

Jüri Rimmelgas: Tuline värv, kr. 14:50, \$ 3:-

Jüri Rimmelgas: Kolm kuuske, kr. 14:50, \$ 3:-

Jüri Rimmelgas: Igavesti, kr. 14:50, \$ 3:-

O. Angelus: Tuhande valitseja maa, kr. 14:50, \$ 3:-

A. Lütis: Tartus ja Rootsis, kr. 10:-, \$ 2:-

O. Mameris: Kahe sõja vahel, 14:50, \$ 3:-

O. Mameris: Häda võidetuule, kr. 14:50, \$ 3:-

K. R. Pusta: Kehra metsast maailma, kr. 14:50, \$ 3:-

K. R. Pusta: Kirjad kinnisest majast, kr. 16:50, \$ 3:50.

A. Lossman: Rahutus maailmas, 19:50, \$ 4:-

Jaan Lattik: Teda ei ole siin, kr. 20:-, \$ 4:50.

Henno Jänes: Maailmakirjanduse peajooni, kr. 25:-, \$ 5:50.

A. H. Tammsaare: Ma armastasin sakslast, kr. 15:50, \$ 3:60.

A. H. Tammsaare: Jutustused I, kr. 15:50, \$ 3:60.

Ed. Vilde: Jutustused, kr. 15:50, \$ 3:60.

Peet Vallak: Valitud novellid I, kr. 15:50, \$ 3:60.

● Koguteose "Hiiumaa ja hiidlased" väljaandmiseks, mille autoriks teatavasti on Eskilstunast eluener Elmar Vraga, moodustati Torontos eritoimikond, et lahendada majandus- likke küsimusi. Toimikond kuuluvad Hella Leivat, Helme Kaju, Kalju Leis, Elmar Tampõld, Julius Vanaselja ja Angel Lelip.

Fr. Tuglas: Väike Ilmarin, kr. 1:50, \$ 4:-

Fr. Tuglas: Kogutud novellid I, kr. 15:30, \$ 3:60.

A. Kitzberg: Ühe vana "tuuletallaja" noorpõlve mälestused, kr. 17:50, \$ 4:-

K. A. Hindrey: Kogutud novellid I, kr. 17:50, \$ 4:-

Jaani Oks: Kogutud teosed, kr. 38:50, \$ 8:-

Jaani Oks: Teosed, kr. 25:-, \$ 5:-

Henrik Visnapuu: Kogutud luuletused, kahes köites, hind vastavalt köitele kr. 80:-, \$ 18:- ja kr. 100:-, \$ 22:-

Marie Under: Südamik, 100 luuletust 1917-1957 kr. 25:-, \$ 5:25, signeeritud kr. 30:- ja \$ 7:-

Betti Alver: Luuletused ja poeemid, kr. 17:50, \$ 3:50.

Heiti Talvik: Kogutud luuletused, kr. 13:-, \$ 2:75.

A. Adson: Värsivakk, luulevalimik, kr. 19:50, \$ 4:25.

Henrik Adamson: Kogutud luuletused, kr. 27:50, \$ 6:-

Uku Maasing: Neemed vihmade lahte, kr. 17:50, \$ 3:5.

Eduard Laaman: Eesti iseseisvuse sünd, kalingurkõites 150:-, \$ 32:-, nahkseljaga köites 175:-, \$ 37:-, üleni nahkköite kr. 215:-, \$ 45:-

Ants Piip: Tormine aasta, kr. 40:-, \$ 8:-

Artur Adson: Teatriramat, kr. 33:50, \$ 7:-

Koguteos Jaan Tõnisson, kr. 32:50, \$ 7:-

August Rei: Mälestusi tormiselt teelt, kr. 28:50, \$ 6:50.

Ants Oras: Laiemasse ringi, kr. 28:50, \$ 6:50.

B. Russov: Liivimaa kroonika, 28:50, \$ 6:-

Henriku Liivimaa kroonika, kr. 28:50, \$ 6:-

Boris Pasternak: Doktor Zhivago, kr. 29:50, \$ 6:50.

Väino Linna: Siin Põhjatähe all, I ja II ä kr. 28:50, \$ 6:-

Tuuli Reijonen-Uibopuu: Kes on süüdi?, kr. 19:50, \$ 4:50.

Aleksis Kivi: Seitse venda, kr. 17:50, \$ 4:-

E. A. Poe: Enneaegne matmine ja teisi jutustusi, kr. 16:50, \$ 3:50.

Ants Oras: Acht estnische Dichter, kr. 27:50, \$ 6:-

Estonian Poetry and Language, kr. 40:-, \$ 8:-

Arved Virilaid: Gravar utan kors, kr. 24:50, \$ 5:-

Ilmar Talve: Huset i snön, kr. 19:50, \$ 4:-

Marie Under: Vigilia, rootsikeelne luulevalimik, kr. 16:50, \$ 3:50.

ANDRUS SAARESTE:

Eesti keele mõisteline sõnaraamat, 22 vihku, vihu hind kr. 20:-, \$ 4.50. Neljas köites kr. 600:-, \$ 125:-

Karin Saarsen: Ühest õnnelikust õnnetust armastusest. Kolmas kogu luuletusi: Kr. 16:-, \$ 3.50.

Karin Saarsen: Vallutajad, novelle kr. 23:-, \$ 5:50.

Marie Under: Taevaminek, ballaad. Silvia Leitu illustratsiooni- dega. Kr. 12:-, \$ 2:50.

Marie Under: Himlafärd, Silvia Leitu illust. kr. 12:-, \$ 2:50.

Jüri Poska: Anteckningar kring den politiske flyktingens person- alstatus. Föred av prof. Åke Malmström kr. 15:-, \$ 3:50.

Jüri Poska: The Martyrdom of Bishop Platon kr. 20:-, \$ 4:50.

Kindral A. Traksmaa: Eesti Vabadussõda kr. 25:-, \$ 5:50.

L. Lumiste: Kaunis Eesti, rikka likult illustreeritud kr. 25:-, \$ 5:50.

E. Lender: Minu lastele, mälestusi, kr. 26:-, \$ 5:60.

M. Raud: Eesti kool aegade voolus I, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Eesti kool aegade voolus II, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Alasi ja vasarate vahel, kr. 25:-, \$ 5:50.

M. Raud: Eesti perekond aegade voolus, kr. 19:50, \$ 4:-

V. Nairis: Uus Eesti laulik, kr. 19:50, \$ 4:-

J. Kuuks: Minu lauluvara II nootidega, kr. 17:50, \$ 3:50.

Jüri Rimmelgas: Tuline värv, kr. 14:50, \$ 3:-

Jüri Rimmelgas: Kolm kuuske, kr. 14:50, \$ 3:-

Jüri Rimmelgas: Igavesti, kr. 14:50, \$ 3:-

O. Angelus: Tuhande valitseja maa, kr. 14:50, \$ 3:-

A. Lütis: Tartus ja Rootsis, kr. 10:-, \$ 2:-

O. Mameris: Kahe sõja vahel, 14:50, \$ 3:-

O. Mameris: Häda võidetuule, kr. 14:50, \$ 3:-

K. R. Pusta: Kehra metsast maailma, kr. 14:50, \$ 3:-

K. R. Pusta: Kirjad kinnisest majast, kr. 16:50, \$ 3:50.

A. Lossman: Rahutus maailmas, 19:50, \$ 4:-

Jaan Lattik: Teda ei ole siin, kr. 20:-, \$ 4:50.

Henno Jänes: Maailmakirjanduse peajooni, kr. 25:-, \$ 5:50.

A. H. Tammsaare: Ma armastasin sakslast, kr. 15:50, \$ 3:60.

A. H. Tammsaare: Jutustused I, kr. 15:50, \$ 3:60.

Ed. Vilde: Jutustused, kr. 15:50, \$ 3:60.

Peet Vallak: Valitud novellid I, kr. 15:50, \$ 3:60.

● Koguteose "Hiiumaa ja hiidlased" väljaandmiseks, mille autoriks teatavasti on Eskilstunast eluener Elmar Vraga, moodustati Torontos eritoimikond, et lahendada majandus- likke küsimusi. Toimikond kuuluvad Hella Leivat, Helme Kaju, Kalju Leis, Elmar Tampõld, Julius Vanaselja ja Angel Lelip.

Tellimised saata:

VÄLIS-EESTI, Box 2171, 103 14 Stockholm, Sweden.

Nimi

Aadress